

них риб в обсязі від 658 до 3720 шт/га, при умові відповідного співвідношення видів, вилов товарної риби буде дорівнювати від 200 до 500 кг/га без використання штучних кормів. Така форма рибогосподарської експлуатації малих водосховищ регіону дозволить створити екологічно та економічно вигідну пасовищну форму аквакультури, що є важливим елементом загальної ресурсозберігаючої технології виробництва риби.

УДК 639.31

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПІЛЕНГАСУ ДЛЯ РИБНИЦТВА НА МАЛИХ ВОДОСХОВИЩАХ

Ю.В.ПИПИПЕНКО – к.б.н., доцент, Херсонський ДАУ

В сучасних умовах господарювання все більше розповсюдження набувають пасовищні форми аквакультури, що викликає залучення до рибогосподарського обороту водоймищ, які раніше практично не використовувалися для рибницьких цілей через підвищену мінералізацію води. При теперішніх обставинах увага рибоводів спрямована на далекосхідну кефаль-піленгас, яка характеризується широкою евригалінією в поєднанні з високою потенцією росту та здатністю ефективно використовувати корми природного та штучного походження.

Це принципово новий об'єкт аквакультури, який поки що залишається мало дослідженим. Скудний характер має інформація про його зростання, живлення та культивування в умовах штучних водойм. Проте аналіз біології піленгасу та його вимог до екології середовища свідчить на користь того, що для більшості рибницьких господарств півдня України він може бути бажаним компонентом полікультури. Особливу увагу привертає можливість його використання для малих водним багаторічного регулювання, в яких відбувається накопичення детритних мас, що призводить до поступового їх забруднення. Залучення піленгасу до іхтіоценозів цих водойм, як активного детритофага у зв'язку з цим вбачається досить перспективним та доцільним.

Практична перевірка цих теоретичних посилок була здійснена на Нижньогірському нагульному водоймищі площею 320 га, яке було зариблено 30 тис. шт однорічок піленгасу середньою масою $9,72 \pm 0,29$ г ($CV=10,44$) з щільністю посадки 94 шт/га. Разом з ними було висаджено 8,3 тис.шт однорічок гібриду білого і строкатого товстолобиків середньою масою $34,79 \pm 0,82$ г ($CV=14,07$) з щільністю посадки 26 шт/га. Восени в водосховище було додатково виса-

джено цьоголіток коропа в кількості 164,8 тис.шт середньою масою $13,22 \pm 0,38\text{г}$ ($CV=14,07$) з щільністю посадки 515 шт/га. В наслідок такого двоетапного зариблення загальна щільність посадки була доведена до 635 шт/га.

Спостерігаючи за умовами вирощування було з'ясовано, що абіотичні параметри водосховища відповідали вимогам солонуватоводного рибництва: активна реакція середовища була лужною ($pH=8,3-8,7$), вода мала низьку насиченість біогенними елементами, перманганатна окислюванність була не вище 13,4 мг/л, мінералізація води коливалася в межах 3114 – 4271 мг/л.

Біотичні параметри мали низький рівень розвитку: біомаса фітопланктону коливалася від 5,3 до 59,5 г/м^3 (середньосезонна – 21,7 г/м^3), зоопланктону – від 0,1 до 4,8 г/м^3 (середньосезонна – 1,1 г/м^3), зообентосу – від 0,1 до 2,8,ц г/м^2 (середньосезонна – 0,3 г/м^2).

Незважаючи на низький рівень розвитку кормової бази, завдяки низькій щільності посадки трьохрічки піленгасу за двохлітній нагул досягли товарної маси 860г, продемонструвавши досить високі середньодобові прирости 2,03г. За допомогою активних знарядь лову із водосховища було вилучено 13,5т товарного піленгасу, промислова рибопродукція склала 42,2 кг/га при показнику промислового повернення 52,1%.

Високу потенцію росту при сумісному утриманні з піленгасом продемонстрували трьохрічки гібриду товстолобиків, які досягли товарної маси 3117 г. За рахунок цього виду була отримана рибопродукція 49,9 кг/га при промисловому поверненні 61,5%.

В додаток до трьохрічок піленгасу та товстолобиків із водосховища було вилучено по 141,1 кг/га товарної рибопродукції за рахунок дворічок коропа, які досягли середньої маси 410 г і забезпечили промислове повернення 66,8%.

Таким чином, була визнана принципова можливість пасовищного вирощування піленгасу в полікультурі з традиційними об'єктами аквакультури в умовах малого водосховища, була отримана загальна промислова рибопродукція 233,1 кг/га, на утворення якої не було витрачено жодної одиниці штучних кормів та добрив. Отримані результати дозволяють розглядати піленгаса як перспективного компонента штучних іхтіоценозів малих водосховищ, які мають підвищену мінералізацію води. Досить бажаним в полікультурі вбачається поєднання піленгаса і товстолобиків, які взаємодоповнюючи один одного, здатні ефективно споживати накопичені в цих водоймищах детритні маси, трансформували їх у високоякісну рибопродукцію.